

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท :

ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

The Participation of Rural People in Community Development

Activities : A Case Study in Changwat Songkhla.

แนว โสติดพันธ์

Naew Soththibandhu

เลขที่: HN 705.15.C b 485 2534
เลขที่: 30551
- 6/ ส.ค. 2535

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education

Prince of Songkla University

2534

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท: ศึกษาเฉพาะ
กรณีในพื้นที่จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน แนว โสทธิพันธุ์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา 2534

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบทในพื้นที่จังหวัดสงขลา 4 ด้าน คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการตามโครงการและร่วมติดตามผลและประเมินผลซึ่งเป็นตัวแปรตาม 2. เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดของครอบครัว ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพลังต่าง ๆ การเป็นผู้นำหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น การเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนและเป็นผู้คุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ 3. ประมวลปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองมี 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลทั่วไป 2. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน 3. ความคิดเห็นเพิ่มเติม กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชนบทในพื้นที่จังหวัดสงขลาที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 480 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé's test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านติดตามผลประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ
2. เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า ป.6 และ ป.4 - ป.6 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า ป.6 กับ ป.4 - ป.6 ไม่พบความแตกต่าง ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 บาทขึ้นไป และ 3,000-5,000 บาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนสูงกว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 บาทขึ้นไป กับ 3,001-5,000 บาท ไม่พบความแตกต่าง ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มหลังต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มหลังต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้ที่เป็นผู้นำหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นผู้นำหรือไม่เคยเป็นผู้นำท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนปานกลางและน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นปานกลางและน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุ ขนาดของครอบครัว ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

3. ในการพัฒนาชุมชนนั้นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการและร่วมติดตามผล ประเมินผล กิจกรรมการพัฒนาชุมชนนั้นควรเน้นการให้ความรู้ การเพิ่มรายได้ การเสริมสร้างพลังกลุ่มและการสร้างความคุ้นเคยกับนักพัฒนา

Thesis Title: The Participation of Rural People in Community
Development Activities : A Case Study in Changwat Songkhla.
Author: Mr. Naew Sotthibandhu
Major Program: Community Development Education
Academic Year: 1991

Abstract

The research was intended (1) to investigate the level of rural people's participation in community development activities in four aspects of community development (CD) participation; namely, initiating, decision-making, project operations, and follow-up and evaluation; (2) to compare these four aspects of the CD participation in terms of gender, age, educational attainment, family income, family size, length of residence, membership of development groups, leadership, knowledge of community development, and acquaintance with field officials from four principal ministries; (3) to gather together issues and problems of and suggestions for the improvement of community development activities of the rural people. The subjects under study were 480 household heads of rural people in Changwat Songkhla. The instrument for the data collection was a questionnaire, comprising 3 parts: Part one dealing with general information of the subjects under study, Part two constituting a rating-scale questionnaire on the subjects' perception of their participation in community development activities, and open-ended questions constituting; Part three asking the subjects for additional comments on issues and problems of participation in the CD activities and suggestions for improvement of CD activities. In the data analysis, the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) was employed for the statistics of percentage, arithmetic mean, standard deviation, a t-test, an F-test, and the Scheffe's test of all possible variable comparisons.

The research findings were as follows:

(1) The level of the participation in the CD project operations, initiating, and decision-making was of a medium level whereas the follow-up and evaluation activity was of a low level.

(2) The male subjects participated more in the CD activities than the female counterparts at the 0.01 level of significance. The subjects with educational attainment of Pratoms 4-6 and higher participated more in the CD activities than those with that under Pratom 4 at the 0.01 level of significance. However, there was no significance difference in the level of the CD activities between those with Pratoms 4-6 education and that above Pratom 6. The subjects with a monthly income of over Bht.5,000 and Bht.3,000-5,000 participated more in the CD activities than those with under Bht.3,000 income at the 0.01 level of significance while there was no statistical difference in the participatory level of the CD activities between those with Bht.5,001 and Bht.3,001-5,000 incomes. The subjects being a member and/or an ex-member of development groups or the like participated more in the CD activities than those being a non group member at the 0.01 level of significance. The subjects being a leader and/or an ex-leader of the community participated more in the CD activities than those without such a status at the 0.01 level of significance. The subjects with high CD knowledge participated more in the CD activities than those with medium and low CD knowledge at the 0.01 level of significance. The subjects with high acquaintances with the field officials from four principal ministries participated more in the CD activities than those with medium and low acquaintances with field officials at the 0.01 level of significance. However, there was no statistical difference in the participatory level of the CD activities among those with different age, family size, and length of residence.

(3) It was suggested that rural people be encouraged to participate more in all aspects of the CD activities; namely, initiating, decision-making, operations, and follow-up and evaluation. Furthermore, in all CD activities should the followings be focused and emphasized: more CD knowledge provision, family income supplementation, group power support, and building up better rapports and acquaintances with CD practitioners.